

PASŪTĪJUMS: Pakalpojuma Līgums Nr. 01/2019

PASŪTĪTĀJS: SIA "Pļaviņu DM",
reģ.Nr.40003277279
Rīgas iela 16, Pļaviņas, LV-5120

IZPILDĪTĀJS: Eksperte Inga Gavena
Nod.m. reģ. Nr.13065411218

OBJEKTS: Ietekmes uz vidi novērtējums dolomīta ieguves paplašināšanai atradnē
"Aiviekste kreisais krasts"

IETEKMES UZ VIDI NOVĒRTĒJUMS

Paredzētajai darbībai

**Derīgo izrakteņu (dolomīta) ieguves
teritorijas paplašināšana derīgo izrakteņu
atradnē "Aiviekste – kreisais krasts" A un N
kategorijas krājumu teritorijā
Krustpils novadā**

KOPSAVILKUMS

Vispārīga informācija

Paredzētā darbība ir derīgo izrakteņu (dolomīta) ieguves teritorijas paplašināšana valsts nozīmes derīgo izrakteņu atradnē "Aiviekste – kreisais krasts" un atradnē "Aiviekste – kreisais krasts" A un N kategorijas krājumu teritorijā Krustpils novada Variešu un Krustpils pagastā. Pašreizējo ieguves vietu (Licences laukumu nekustamajā īpašumā Karjers "Aiviekste", kadastra Nr.56940010117, platība 172,8ha) paredzēts paplašināt esošā īpašuma robežās, par aptuveni 20ha (līdz 100m plata josla gar esošā karjera ziemeļu un rietumu bortu), kā arī pievienot zemes īpašumus, kas ir darbības ierosinātāja īpašumā un atrodas izpētītās dolomītu atradnes "Aiviekste kreisais krasts" teritorijā. Darbība paredz turpināt līdz šim veikto dolomītu ieguvī saglabājot līdzšinējo ieguves tehnoloģiju un apjomus aptuveni 300 tūkst.m³ gadā.

Vides pārraudzības valsts birojs 2018.gada 4.oktobrī pieņēmis Lēmumu Nr.5-02/10 par ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu SIA "Pļaviņu DM" paredzētajai darbībai Derīgo izrakteņu (dolomīta) ieguves teritorijas paplašināšana valsts nozīmes derīgo izrakteņu atradnē "Aiviekste – kreisais krasts" un atradnē "Aiviekste – kreisais krasts" A un N kategorijas krājumu teritorijā Krustpils novada Variešu un Krustpils pagastā.

Normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā ir veikta sākotnējā sabiedriskā apspriešana laika posmā no 2018.gada 1.novembra līdz 1.decembrim. Sākotnējās sabiedriskās apspriešanas sanāksme notika 2018.gada 19.novembrī plkst.16.00, Antūžu kultūras namā, Antūžos, Variešu pag., Krustpils novads.

Vides pārraudzības valsts birojs 2018.gada 20.decembrī izdeva Programmu Nr. 5-03/15 Ietekmes uz vidi novērtējumam dolomīta ieguvei atradnē "Aiviekste - kreisais krasts" Krustpils novada Variešu un Krustpils pagastos.

Ietekmes uz vidi novērtējums veikts saskaņā ar normatīvajos aktos noteikto un atbilstoši IVN Programmas prasībām. IVN procesā izvērtēti divi alternatīvi tehnoloģiskie risinājumi.

Ietekmes uz vidi novērtējumu veica un IVN Ziņojumu sagatavoja eksperte I.Gavena sadarbībā ar Pasūtītāja pārstāvi J.Seikovski

Teritorijas bioloģiskā daudzveidību un tajā sastopamās dabas vērtības novērtēja Sugu un biotopu eksperte Gundega Jurāne, eksperta sertifikāta Nr..035, derīgs līdz 22.01.2019., pagarināts līdz 2024.gadam.

Piesārņojuma līmeņa noteikšanai, cietajām daļiņām PM10 un PM2.5, oglekļa oksīdam un slāpekļa dioksīdam veikti gaisa piesārņojošo vielu emisijas aprēķini un piesārņojuma izkliedes modelēšanu veica Latvijas Vides ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs.

SIA „Estonian, Latvian & Lithuanian Environment” (ELLE) pēc SIA „PĻAVIŅU DM” pasūtījuma ir sagatavojusi vides trokšņa novērtējumu derīgo izrakteņu (dolomīta) atradnes „Aiviekste-kreisais krasts” teritorijas paplašināšanai.

Eksperts dr.geol. Igors Levins novērtēja prognozējamo ietekmi uz teritorijas hidroģeoloģiskajiem apstākļiem.

IVN pētījumu, aprēķinu un modelēšanas rezultāti ļauj secināt, ka paredzētās darbības īstenošana nav pretrunā ar Krustpils novada teritorijas plānojumā noteikto, normatīvajos aktos ietvertajām prasībām un noteiktajām robežvērtībām.

Izvērtējot iegūtos rezultātus, darbības īstenošajam SIA "Pļaviņu DM" ir pieņemis lēmumu īstenot 1.alternatīvo variantu.

Paredzētās darbības vieta

Paredzētās darbības vietas izvēle nodrošina racionālu derīgo izrakteņu ieguvu turpinot pagājušajā gadsimtā uzsāktu darbību, kas vērtējams pozitīvi, salīdzinot ar risinājumu, ka dolomītu ieguve tiek uzsākta citā, līdz šim neizmantotā atradnē, bet šajā beidzot ieguvu pēc izstrādes pabeigšanas esošajā Licences laukumā.

Jebkurā gadījumā esošajai dolomīta pārstrādes rūpnīcai Pļaviņu pilsētā būs nepieciešams saņemt izejvielas līdzšinējā daudzumā, lai nodrošinātu rūpnīcas normālu darbību un nodrošinātu tautsaimniecību, Latvijas būvniecības nozari u.c. lietotājus ar kvalitatīvu šķembu materiālu. Apgūstot jaunas atradnes, vai transportējot dolomīta materiālu no esošajām atradnēm, kurās notiek ieguve, būtiski pieaugtu transporta attālums, kas rada papildus slodzi uz esošajiem autoceļiem, palielina kā ietekmēto iedzīvotāju skaitu, tā emisijas gaisā un trokšņa piesārņojumu.

Atradne atrodas attālināti no lielākām apdzīvotām vietām, ir izveidota atbilstoša infrastruktūra (tai skaitā karjera ūdeņu savākšanas, attīrīšanas un novadīšanas sistēma, labas kvalitātes piebraucamais ceļš.

Paredzētās darbības teritoriju ieskauj lauksaimniecības un meža zemes ar atsevišķām viensētām. Tiešā paredzētās darbības teritorijas tuvumā atrodas tikai viena viensēta.

Izvērtējot paredzētās darbības radītās emisijas gaisā un to izplatību, konstatēts, ka ārpus paredzētās darbības teritorijas gaisa kvalitāte atbilst normatīvo aktu prasībām un paredzētās darbības īstenošanas rezultātā radītais piesārņojums nepārsniedz normatīvajos aktos noteiktās robežvērtības.

Izvērtējot paredzētās darbības radītās trokšņa emisijas un to izplatību, konstatēts, ka netiek pārsniegtas normatīvajos aktos noteiktās robežvērtības paredzētās darbības teritorijai un piebraucamajam ceļam tuvējo viensētu teritorijās.

Tādējādi turpinot paredzēto darbību pašreizējā apjomā un ar pašlaik izmantoto tehnoloģiju, iedzīvotājiem netiek radīti papildus apgrūtinājumi vai neērtības.

Nemot vērā visus ietekmes uz vidi novērtējuma procesā analizētos aspektus un iegūtos rezultātus var secināt, ka paredzētās vietas izvēle ir optimāla un labākā iespējamā, un paredzētās darbības alternatīvas, veidojot jaunu ieguvu citā vietā jebkurā gadījumā radītu būtisku papildus slodzi uz vidi.

Paredzētā darbība un tās risinājumi nav pretrunā ar Latvijā spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem, kā arī nav pretrunā ar Nacionālajiem un Krustpils novada attīstības plānošanas dokumentiem un Krustpils novada teritorijas plānojumu.

Ieguves vietas paplašināšana plānota šādos zemes īpašumos:

Karjers "Aiviekste", kadastra Nr.56940010117, paplašināšanas platība aptuveni 20ha

Lapsēni, Kadastra Nr.56680020130, platība 4,9ha;

Kalna Mežotnes, kadastra Nr.56940010128, platība 3ha;

Mazlazdas, kadastra nr.56680020143, platība 2,9ha;

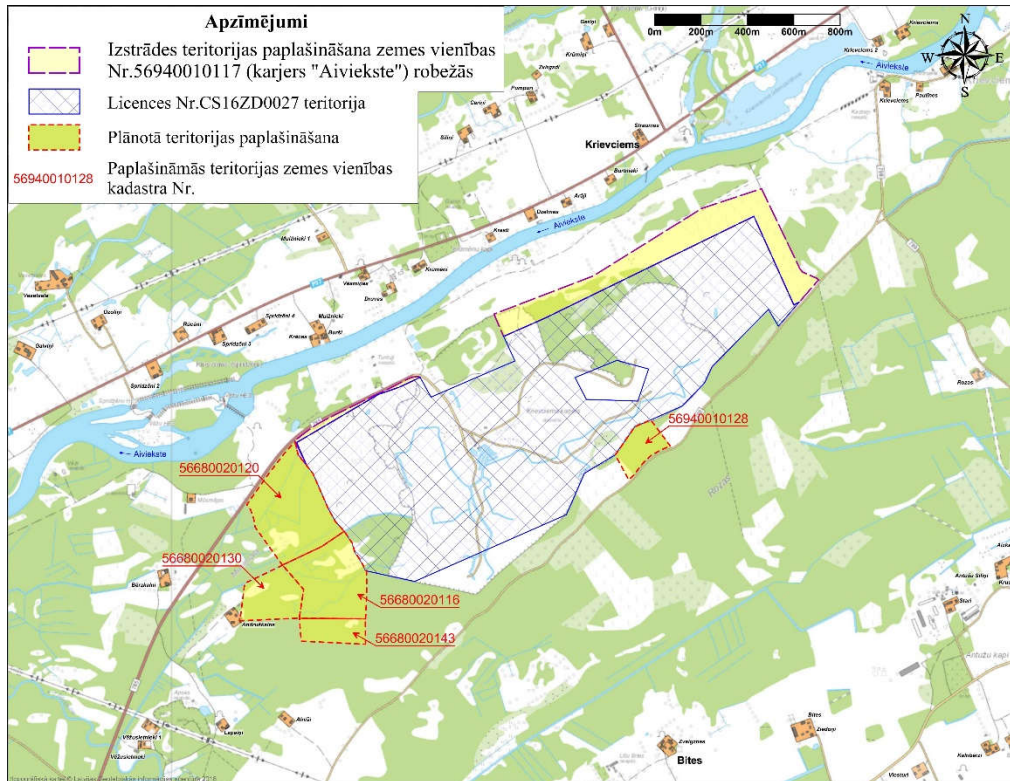
Vēzenes, kadastra nr.56680020120, platība 11,8ha

Vēzenes Kadastra Nr.56680020116, platība 9,5ha

Visi īpašumi atrodas darbības ierosinātāja SIA Pļaviņas DM īpašumā (2.pielikums zemes īpašuma tiesības apliecinājoši dokumenti un Zemes robežu plāni).

Paplašināmās teritorijas pārsvarā ir derīgo izrakteņu ieguves teritorija, meža un lauksaimniecības zemes.

Ietekmes uz vidi novērtējuma Ziņojuma Kopsavilkums
Paredzētā darbība: Dolomīta ieguves teritorijas paplašināšana
derīgo izrakteņu atradnē "Aiviekste kreisais krasts" Krustpils novads.

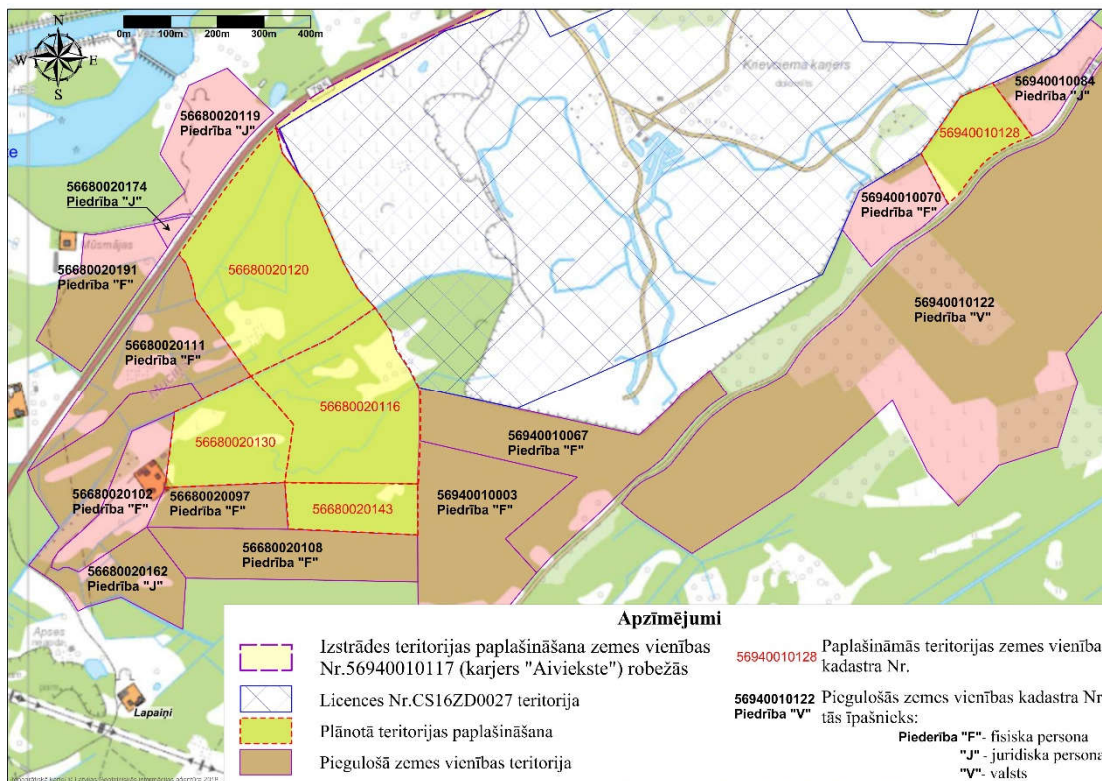
1.attēls Paredzētās darbības teritorija

Zemes īpašumā Karjers "Aiviekste" plānots salīdzinoši ar esošo ieguves platību, nebūtiski paplašināt to īpašuma robežās gar esošā karjera bortiem, nodrošinot racionālu dolomīta ieguvi īpašuma robežās. Ieguves process gar esošā karjera bortu līdz 100m platā joslā, nerada būtiskas izmaiņas vai papildus ietekmes, tai skaitā uz gaisa kvalitāti, trokšņa emisijām vai teritorijas hidroģeoloģiskajiem apstākļiem, salīdzinot ar līdzšinējo ieguves procesu, tādēļ ietekmes uz vidi novērtējums koncentrēts uz jaunajām platībām, kuras tiek pievienotas atradnei dienvidu un austrumu daļā.

Plāviņu DM esošā un paplašinātā dolomītu ieguves teritorija robežojas ar virkni fiziskām un juridiskām personām arī valstij piederošiem zemes īpašumiem, pārsvarā meža zemēm un atsevišķām lauksaimniecības zemju teritorijām.

Tikai vienā no zemes īpašumiem - Andruškalni atrodas viensēta. Tās attālums no SIA "Plāviņu DM" piederošā zemes īpašuma un atradnes teritorijas tuvākā punkta ir ~50m.

Ietekmes uz vidi novērtējuma Ziņojuma Kopsavilkums
Paredzētā darbība: Dolomīta ieguves teritorijas paplašināšana
derīgo izrakteņu atradnē "Aiviekste kreisais krasts" Krustpils novads.

2. attēls Paredzētās darbības teritorijai piegulošie zemes īpašumi (avots: Valsts zemes dienests)

Kopumā potenciālajā ietekmes zonā ~ 1 km rādiusā ap paredzētās darbības vietu atrodas 8 viensētas. Daļu no tām izmanto tikai vasaras sezonā un brīvdienās, kā atpūtas vietu. IVN procesā ir veikta viensētu apsekošana, kā arī novērtēti potenciālie trokšņa traucējumi, emisiju gaisā izplatība un ietekme uz hidroģeoloģiskajiem apstākļiem, tai skaitā ūdens ieguves avotiem.

1. tabula. Derīgo izrakteņu atradnei „Aiviekste – kreisais krasts” tuvākās viensētas

Viensēta	Koordinātas (LKS-92 TM projekcijā)	Teritorijas izmantošanas funkcija atbilstoši MK noteikumiem nr. Nr. 16 (07.01.2014.)	Attālums no dzīvojamās mājas līdz atradnes paplašināmajai daļai, (m)
Andruškalns	56° 36' 55.9" / 25° 52' 41.0"	viensēta	200*
Mūsmājas	56° 37' 12.0" / 25° 52' 31.7"		234
Alnīši	56° 36' 41.1" / 25° 52' 54.0"		331
Bērzkalni	56° 37' 0.3" / 25° 52' 25.5"		396
Lapaiņi	56° 36' 40.8" / 25° 52' 37.4"		491
Apses	56° 36' 44.0" / 25° 52' 31.0"		521
Vēžusietnieki 1	56° 36' 39.9" / 25° 52' 20.3"		742
Vēžusietnieki	56° 36' 37.9" / 25° 52' 17.3"		817

* robežojas ar atradnes paplašināmo teritoriju, tomēr dolomīta ieguve nenotiks tuvāk par 200 m no viensētas

Paredzētās darbības vieta saskaņā ar Krustpils novada teritorijas plānojumā noteikto ir Rūpnieciskās apbūves teritorija (R1) derīgo izrakteņu ieguves teritorija, kā arī Mežu teritorija un Lauksaimniecības teritorija. Paredzētās darbības un tai piegulošajās teritorijās nav noteiktas vērtīgu lauksaimniecībā izmantojamo zemju teritorijas.

Materiāla transports

Ierīkojot dolomīta ieguves karjeru pagājušā gadsimta 80-tajos gados ir izbūvēts atbilstošas nestspējas piebraucamais ceļš karjeram atradnē Aiviekste kreisais krasts.

Transportēšana tiek veikta, izmantojot piebraucamo ceļu no karjera līdz krustojumam ar autoceļiem A-6 un P-37 un tālāk pa autoceļu A-6 līdz pārstrādes rūpnīcai (transporta maršruta karte – 29. attēls).

Visām automašīnām VAS "Latvijas valsts ceļi" ir saņemtas smagsvara pārvadājuma atļaujas saskaņā ar 2010.gada 6.aprīļa MK noteikumos Nr.343 "Noteikumi par lielgabarīta un smagsvara pārvadājumiem" 39.punktā noteikto: Dalāmas dolomīta akmens un cementa lielgabarīta un smagsvara kravu pārvadā ar kravu specifikai atbilstošiem lielgabarīta un smagsvara transportlīdzekļiem vai to sastāviem. Atļaujas dolomīta akmens pārvadāšanai izsniedz konkrētam maršrutam no karjera "Aiviekste" Krustpils novadā līdz drupināšanas rūpnīcai Pļaviņu pilsētā.

Atļaujas dolomīta akmens un cementa lielgabarīta un smagsvara kravu pārvadāšanai ar lielgabarīta un smagsvara transportlīdzekļiem uz noteiktu laiku (līdz 12 mēnešiem) izsniedz, ja mehāniskais transportlīdzeklis vai tā sastāvs kopā ar kravu atbilst šādiem nosacījumiem:

faktiskā masa dolomīta akmens pārvadāšanā nepārsniedz 48 t; faktiskā maksimālā ass slodze dolomīta akmens pārvadāšanā nepārsniedz 10 t.

Atļautais maršruts – Karjers Aiviekste kreisais krasts – Pļaviņu DM dolomīta pārstrādes rūpnīca Pļaviņās. Tas ietver:

- Piebraucamo ceļu no karjera līdz krustojumam ar autoceļiem A-6 un P-37
- Tālāk pa autoceļu A-6 līdz pārstrādes rūpnīcai.

Piebraucamais ceļš karjeram izbūvēts ar cieta (asfaltbetona) segumu, tā kravnesība un citi parametri atbilst prasībām, kuras tiek izvirzītas smagsvara kravu transportam. VAS Latvijas valsts ceļi, tāpat atzinuši, ka autoceļa A-6 kravnesība un parametri atbilst smagsvara kravu transportam un ir izdevusi atļaujas SIA Pļaviņu DM karjeru apkalpojošām automašīnām smagsvara pārvadājumiem šajā maršrutā.

Autoceļu un to aizsargjoslu tiešā tuvumā nav dzīvojamās mājas.

Atsevišķos gadījumos (kad no apstrādes rūpnīcas tiek nogādāta krava uz Jēkabpili) iespējams, ka tukšās automašīnas izmanto autoceļu V-782 posmā no Jēkabpils līdz Karjera piebraucamajam ceļam. Šādi gadījumi var sastādīt 0-5 automašīnas dienā pa šo ceļu. Autoceļš V-782 atsevišķos posmos ir ar grunts segumu, atsevišķos ar cieta segumu.

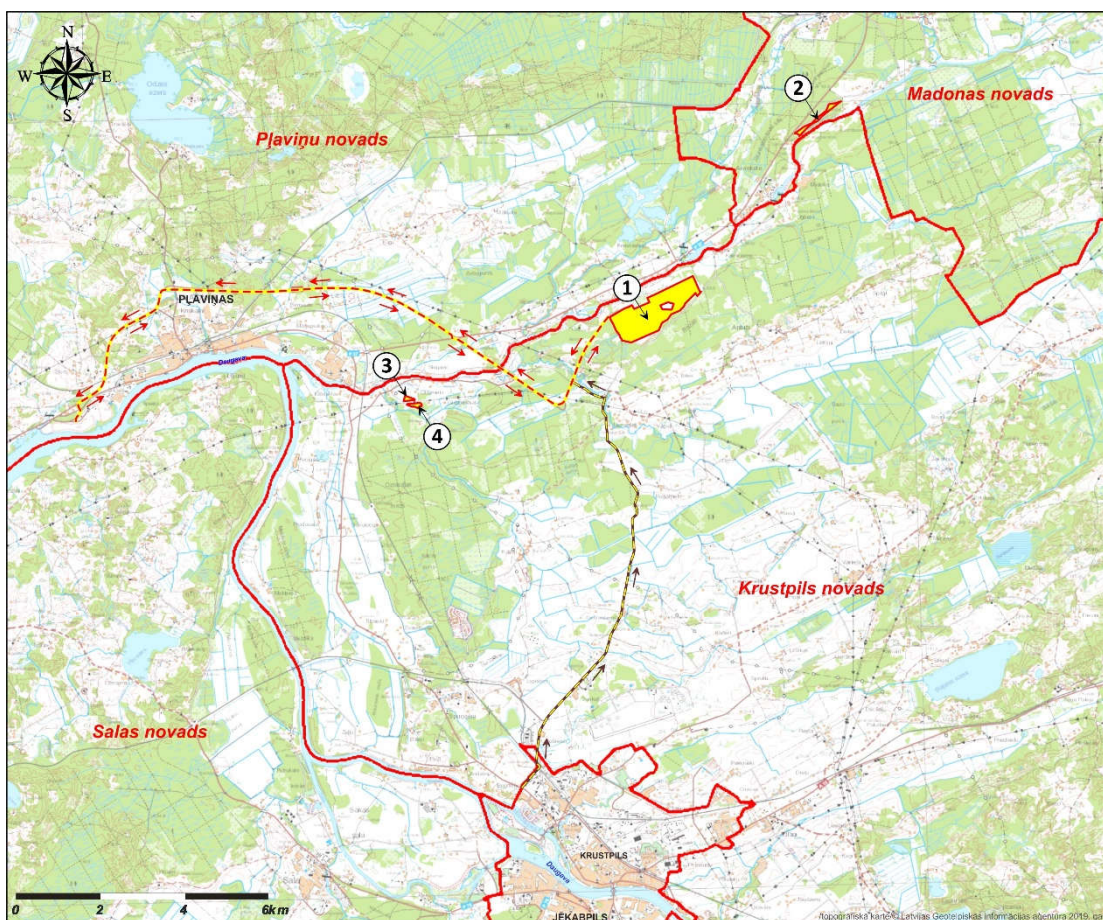
Šāda noslodze saglabāsies arī turpmākajā darbības attīstības gaitā.

Piebraucamo ceļu karjeram pārsvarā izmanto tikai karjeru apkalpojošās automašīnas un autoceļam tuvumā esošo māju iedzīvotāji. Tādējādi satiksmes intensitāti uz autoceļa nosaka galvenokārt karjera autotransports. maksimāli 80 - 85 a/m reisi (turp – atpakaļ) dienā, darba laikā, darba dienās, aprīlī līdz novembrim.

Ietekmes uz vidi novērtējuma Ziņojuma Kopsavilkums
Paredzētā darbība: Dolomīta ieguves teritorijas paplašināšana
derīgo izrakteņu atradnē "Aiviekste kreisais krasts" Krustpils novads.

A6 autoceļš Rīga—Daugavpils—Krāslava—Baltkrievijas robeža (Pāternieki), arī Daugavpils šoseja ir augstākās kategorijas Latvijas autoceļš, kas savieno galvaspilsētu Rīgu ar Daugavpili un tālāk ar Baltkrievijas robežu. A6 līdz Jēkabpilij ietilpst starptautiskajā autoceļā E22, posmā starp Rīgas apvedceļa pieslēgumiem starp A5 un A4 ir daļa no autoceļiem E67 un E77, bet Daugavpils apvedceļa posmā — E262. Autoceļa kopgarums ir 307 km un tas visā garumā ir ar asfaltbetona segumu.

Paredzētās darbības ietvaros dolomīta materiāla transportam tiek izmantots autoceļa A-6 posms Pļaviņu apvedceļš no 117 km līdz 131km (kurš iekļaujas materiāla transporta maršrutā).

Apzīmējumi:

- ① Licences Nr.CS16ZD0027 teritorija karjerā "Aiviekste kreisais krasts"
- ② Derīgo izrakteņu atradnes "Jaunkalsnava" B iecirkņa robeža
- ③ Derīgo izrakteņu ieguves licences laukuma 1. iecirknis nekustamajā īpašumā "Īrisi"
- ④ Derīgo izrakteņu ieguves licences laukuma 2. iecirknis nekustamajā īpašumā "Īrisi"
- — — — — Maršruts "Apstrādes rūpnīca-Karjers-Apstrādes rūpnīca", ceļš Nr. A6
- — — — — Maršruts "Jēkabpils-Karjers" tukšām kravas mašīnām, ceļš Nr. V-782
- Pļaviņu novads Novada nosaukums
- — — — — Novada robeža

Citas derīgo izrakteņu ieguves vietas un piebraucamais ceļš paredzētās darbības teritorijai.

Minētais transportēšanas maršruts no atradnes Aiviekste kreisais krasts uz apstrādes rūpnīcu Pļaviņu pilsētā tiek izmantots kopš atradnes izstrādes uzsākšanas un autoceļš uz Atradni Aiviekste kreisais krasts izbūvēts tieši derīgā materiāla transportam no atradnes.

Teritorijas hidroloģiskie un hidroģeoloģiskie apstākļi

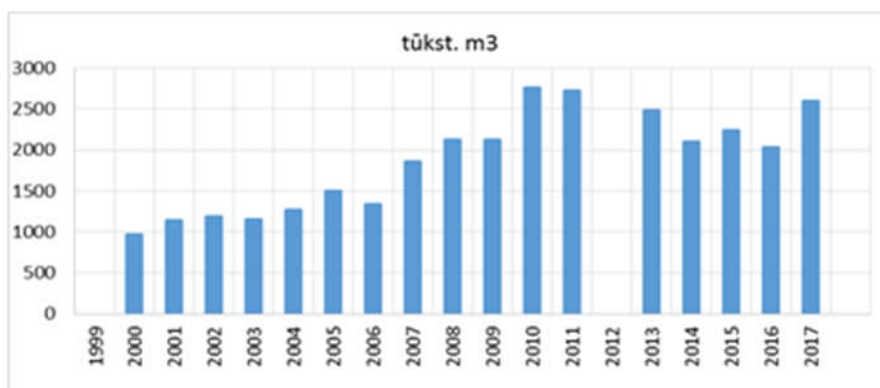
Paredzētās darbības teritorija atrodas Daugavas upju baseina apgabala ūdensobjekta D432 Aiviekste sateces baseinā. Reģionālā virszemes ūdens plūsma vērsta uz Aiviekstes upi. Atsevišķi meliorācijas grāvji un upītes veido lokālus noteces apgabalus, kuri ietekmē nelielu daļu no kopējās virszemes noteces plūsmas.

Paredzētās darbības teritorija nav meliorēta.

Tuvākās ūdensteces – Aiviekste un Bērzaune, kas ir Aiviekstes upes kreisā krasta pieteka un ietek Aiviekstē lejpus paredzētās darbības teritorijas.

Paredzētās darbības teritorija neskar minētās ūdensteces vai to aizsargjoslas.

Aiviekstes upē jau līdz šim ir novadīti karjera ūdeņi.

Novadāmie ūdens apjomi

Ūdens tiek novadīts izmantojot 3 pakāpju attīrīšanas nostādināšanas sistēmu, kas novērš ūdeņu ar paaugstinātu suspendēto vielu koncentrāciju nonākšanu Aiviekstes upē.

Aiviekstes upe (ūdensobjekts D432). Upes garums ir 114 kilometri, baseina platība — 9160 km², kopējais kritums 26,9 m. Iztek no Lubāna ezera, savāc galvenokārt Austrumlatvijas zemienes ūdeņus. 25% no Aiviekstes baseina platības klāj meži, 15% — purvi. Baseinā daudz slapju pļavu, lieli purvu masīvi.

Upe ir stipri pārveidota. Augšpus paredzētās darbības vietas uz upes atrodas Aiviekstes HES iepretī paredzētās darbības vietai – Vēžu HES.

Atsūknētie ūdeņi pēc to attīrīšanas tiek novadīti Aiviekstes upē. Karjera ūdeņus veido dabiski tīri kvartāra ūdens horizontu un Augšdevona Daugavas ūdens horizonta ūdeņi.

Karjera ūdeņos esošā piesārņojošā viela ir paaugstināts suspendēto vielu daudzums, kas tajos nonāk dolomīta ieguves procesā. Ūdeņi tiek attīrīti vairākpakāpju sistēmā, nodrošinot suspendēto vielu sedimentāciju:

Saskaņā ar Atļaujas nosacījumiem, regulāri tiek kontrolēta novadāmo ūdeņu un Aiviekstes upes ūdens kvalitāte. Normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā par paliekošo piesārņojumu tiek

maksāts dabas resursu nodoklis. Suspendēto vielu koncentrācija novadāmajā ūdenī nepārsniedz normatīvajos aktos noteiktās robežvērtības.

Ar paredzētās darbības teritoriju nerobežojas un tās ietekmes zonā neatrodas purvu masīvi.

Pazemes ūdens potenciālās depresijas piltuves teritoriju šķērso Aiviekstes kreisā krasta pieteka – Bērzaunes upīte, kas ir arī valsts nozīmes ūdens noteka Nr.4212. Ņemot vērā to, ka tā jau ilgstoši atrodas strādājoša karjera ietekmes zonā (kopš 1989.gada) un nav novērota ietekme uz tās hidroloģisko režīmu, ieguves teritorijas paplašināšana ietekmē virszemes noteci tikai tieši ap karjeru

Tuvākas nozīmīgas ūdensgūtnes (pazemes ūdeņu atradnes) ir Pļaviņās un Jēkabpilī – tālu ārpus prognozējamās depresijas piltuves ap karjeru, attiecīgi ūdensgūtnes un karjers neietekmēs viens otru. Dolomīta atradnes apkārtnē nav lielu ūdens ņemšanas vietu, kas ietekmētu pazemes ūdeņu stāvokli, bet tikai individuālie urbumi ar nenoīmīgiem un neuzskatītiem ūdens ieguves apjomiem.

Depresijas piltuves robežās ir 8 reģistrētie ūdens ieguves urbumi Daugavas, Salaspils un Pļaviņu svītu dolomītos (sk. 13. attēlu). Dolomītu karjers neapdraud šo urbumu izmantošanu, izņemot, iespējams, urbumu DB Nr. 24450 (sk. 3. tabulu).

Tomēr, viensētās varētu būt neregistrēti, bet potenciāli apdraudēti ūdens ieguves urbumi un grodu akas Daugavas svītas dolomītos, kā arī grodu akas kvartāra nogulumos. Karjera nosusināšana var ietekmēt kvartāra nogulumu grodu akas tikai tiešā tuvumā ap karjeru. Sakarā ar vāju kvartāra nogulumu izpēti pakāpi, hidroģeoloģiskais modelis nespēj reāli imitēt gruntsūdens līmeņu izmaiņas. Tomēr, kvartāra nogulumu caurlaidība ir būtiski zemāka par dolomītu caurlaidību, attiecīgi depresijas piltuvei kvartāra nogulumos jābūt ievērojami mazākai, nekā Daugavas svītas dolomītos.

Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, sugas, biotopi

Krustpils novadā atrodas šādas īpaši aizsargājamās dabas teritorijas:

- DP Laukezers
- DL Eiduku purvs
- DL Lielais Pelečāres purvs
- DL Silabebru ezers
- DL Timsmales ezers
- DR Teiču dabas rezervāts

Paredzētās darbības teritorija neatrodas un nerobežojas ar kādu no īpaši aizsargājamām dabas teritorijām, mikroliegumiem, tās teritorijā un tuvākajā apkārtnē neatrodas īpaši aizsargājami dabas objekti, nav konstatēti īpaši aizsargājami biotopi vai sugu atradnes.

Tuvākā īpaši aizsargājamā dabas teritorija atrodas ~10km attālumā, dabas liegums Silabebru ezers, kas ir arī Natura 2000 teritorija. Tuvākais mikroliegums atrodas aptuveni 2,5 km attālumā.

Eksperts Gundega Jurāne (Eksperta sertifikāta Nr.035, derīgs līdz 22.01.2019., pagarināts līdz 27.01.2024.) tiesīga sniegt atzinumus par šādām sugu/biotopu grupām - Zālāji,meži un virsāji ir novērtējusi paredzētās darbības teritorijas dabas vērtības un sniegusi eksperta atzinumu Atzinumā secināts, ka:

1. Apsekotajos īpašumos "Vēzenes", "Lapsēni", "Mazlazdas", "Kalna Mežotnes" netika konstatēti Latvijā un Eiropā īpaši aizsargājami mežu un zālāju biotopi.
2. Nevienā no īpašumiem un tiem pieguļošajās teritorijās netika konstatētas īpaši aizsargājamas augu sugas (MK 14.11.2000. noteikumi Nr.396 "Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu").
3. Paplašinot karjera platību tiks izmantotas mežu platības, kas neatbilst Latvijā īpaši aizsargājamo mežu un zālāju statusam.

Iespējamās ietekmes uz ainavu

Izvērtējot iespējamās ietekmes uz ainavu var secināt, ka Paredzētās darbības un tai pieguļošajā teritorijā nav konstatēti tādi faktori, pamatojoties uz kuriem būtu iespējams un nepieciešams izdalīt vērtīgas vai aizsargājamas ainavas. Saglabājot iespēju robežās mežu un krūmu joslas tiek samazināta potenciālā ietekme uz ainavu.

Citas riska teritorijas

Paredzētās darbības teritorijas tuvumā vai tā ietekmes zonā neatrodas piesārņotas vai potenciāli piesārņotas vietas, A vai B kategorijas piesārņojošas darbības objekti rūpniecības uzņēmumi, rūpniecisko avāriju riska objekti.

Paredzētās darbības teritorija neatrodas plūdu riska teritorijā.

Derīgā izrakteņa ieguves raksturojums

Dolomītu atradne Aiviekste ir lielākā dolomītu atradne Latvijā, kas izpētīta 1974.gadā. Aiviekstes upe sadala atradnes teritoriju divās daļās un turpmāk tās tiek uzskatītas par divām atsevišķām atradnēm. Derīgo izrakteņu atradnes "Aiviekste kreisais krasts" A kategorijas krājumu robežās piešķirts Valsts nozīmes derīgo izrakteņu atradnes statuss.

Aiviekstes kreisā krasta atradne atrodas Krustpils novada teritorijā.

Derīgā materiāla ieguve tiks veikta 1 kāplē, pazeminot pazemes ūdens līmeni zem izstrādājamās kāples pamatnes, ar atklāto ieguves metodi. Atradnes izstrādes shēma izvēlēta, saglabājot līdzšinējo infrastruktūru, to pilnveidojot saistībā ar teritorijas paplašināšanos. Izstrādātā un līdz šim izmantotā tehnoloģija izvēlēta pamatojoties uz atradnes ģeoloģiskajiem un fiziogēogrāfiskajiem apstākļiem, derīgā izrakteņa fizikāli mehāniskajām īpašībām un derīgā izrakteņa iegulas biežumu. Izvēles galvenais mērķis ir nodrošināt ekonomiski izdevīgu un videi nekaitīgu ieguves un rekultivācijas darbu kompleksu.

Dolomīta materiāla atdalīšanai no iegulas masīva tiek izmantota daudzrindu palēninātas ierosmes spridzināšanas tehnoloģija.

Paredzētā darbība turpina izmantot līdz šim izmantotos tehniskos līdzekļus un infrastruktūru.

Dolomīta materiāla savākšanai un pārvietošanai karjera teritorijā tiek izmantoti tehniskie līdzekļi, tai skaitā ar elektriskajiem dzinējiem, kurus plānots turpināt izmantot paplašinātajā teritorijā:

- Ekskavatori EKG-5 un E-2503 ar elektriskiem dzinējiem;
- Buldozers Komatsu-65 iekšdedzes dzinējs;
- Ekskavators EO-4123 iekšdedzes dzinējs.

- Urbšanas iekārta 4SBŠ-200 (elektriskais dzinējs);
- Automašīnas Volvo ar iekšdedzes dzinējiem, dolomīta materiāla transportam uz apstrādes rūpnīcu ikdienā tiek izmantotas 10-12 a/m.

Karjerā nodarbinātais autotransports, izņemot buldozerus un dīzeļekskavatorus, tiek apkalpots un uzpildīts ar degvielu uzņēmuma ražošanas daļā Pļaviņas pilsētā.

Karjerā ar degvielu tiek uzpildīts buldozers un dīzeļekskavators. Dīzeļdegviela un smērvielas karjerā netiek uzglabātas, dīzeļdegviela augstāk minētajām iekārtām tiek piegādātas ar specializētu autotransportu, degvielu salejot tieši iekārtu degvielas tvertnēs, tam speciāli aprīkotā vietā.

Ja tiek īstenots 2.alternatīvais variants, karjerā papildus tiks nodarbināts pārvietojams drupinātājs šķīrotājs, (piemēram kāds no Kleeman firmas ražotajiem vai analogs). Tāpat būs jāizvērtē iespēja materiāla iekraušanai šķīrotājā izmantot damperi, jo ekskavators varētu nebūt optimāls risinājums.

Pēdējo gadu gaitā ir ņemta vērā spridzināšanas darbu pieredze atradnē, un šobrīd tiek lietoti lādiņi ar mazāku jaudu, lai samazinātu triecienviļņa ietekmi uz vidi, ēkām un cilvēkiem.

Veicot spridzināšanas darbus, īslaicīgi, dažas sekundes, tiek novērots paaugstināts trokšņa līmenis un vibrācijas, kuras iedzīvotāji sajūt aptuveni līdz 2 km attālumā no spridzināšanas vietas.

Uzirdinātā derīgā materiāla ieguvei un transportēšanai izmantos jau esošo karjera tehniku, respektīvi ekskavatorus un buldozeru.

Dolomīta transportēšanai paredzētas 15 a/m Volvo ar pilno masu 48 t un kravu 27 tonnas, dienā strādā vidēji 11 automašīnas.

Autoceļu un to aizsargjoslu tiešā tuvumā nav dzīvojamās mājas.

1. Alternatīvajā variantā Dienā vidēji uz rūpnīcu nogādā 3187,5 t t dolomīta materiāla, ko nodrošina aptuveni 119 a/m reisi dienā.
2. 2.alternatīvajā variantā dienā uz rūpnīcu nogādā līdz 2940 t materiāla, izmantojot aptuveni 109 reisi dienā. Izsijāto materiālu piegādā pasūtītājam tieši no karjera, aptuveni 6 reisi dienā, kopējais reisu skaits - 115

Atsevišķos gadījumos (kad no apstrādes rūpnīcas tiek nogādāta krava uz Jēkabpili) iespējams, ka tukšās automašīnas izmanto autoceļu V-782 posmā no Jēkabpils līdz Karjera piebraucamajam ceļam. Šādi gadījumi var sastādīt 0-5 automašīnas dienā pa šo ceļu. Autoceļš V-782 atsevišķos posmos ir ar grunts segumu, atsevišķos ar cieto segumu.

Šāda noslodze saglabāsies arī turpmākajā darbības attīstības gaitā.

Tādējādi paredzētās darbības ietvaros nemainās esošā situācija, ja tiek īstenots 1.alternatīvais variants.

Īstenojot 2.alternatīvo variantu samazinās transporta plūsma no karjera uz pārstrādes rūpnīcu, taču palielinās emisiju gaisā apjoms karjera teritorijā un iespējama putēšana no automašīnām, kas izved materiālu pēc pirmapstrādes karjerā.

Karjera ūdens atsūkņēšanas, attīrīšanas un novadīšanas sistēma

Derīgais izrakteņš – dolomīts atradnē Aiviekste kreisais krasts ir pilnībā apūdeņots. Lai veiktu dolomīta ieguvei atradnē ir izveidota ūdens savākšanas un novadīšanas sistēma.

Karjera ūdeņu atsūkņēšana un novadīšanu Aiviekstes upē regulē 2011.gada 8.novembra „B” kategorijas piesārņojošas darbības atļaujas Nr. DA 11 IB 0047 nosacījumi.

Vidēji gadā tiek atsūkņēts līdz 3,0 milj. kubikmetru ūdens atkarībā no konkrētā gada nokrišņu daudzuma un hidroģeoloģiskajiem apstākļiem.

Atsūkņētie ūdeņi pēc to attīrīšanas tiek novadīti Aiviekstes upē.

Karjera ūdeņus veido pazemes ūdens horizontu ūdeņi, tiem noplūstot karjerā. Straujā noplūde karjera bortos un ieguves process ūdeņus uzduļķo, tajos nonāk dolomīta miltu un māla daļiņas, kuras ūdens plūsma izskalo no iežiem.

Tādējādi karjera ūdeņu piesārņojumu rada dabiskas suspendētās vielas. Optimāla šādu ūdeņu attīrīšana veicama filtrācijas vai sedimentācijas ceļā.

Kopš dolomītu ieguves uzsākšanas, pirms novadīšanas Aiviekstes upē, karjera ūdeņi tiek attīrīti vairākpakāpju sedimentācijas sistēmā, nodrošinot suspendēto vielu sedimentāciju. Sedimentācijas sistēmu veido:

1. Ūdens savākšanas kanāli kuru tilpums ir ap 12800 m³
2. Iebedre, ar tilpumu 11000 m³;
3. Divu nosēdbaseinu kuru tilpums ir 2100 un 2700 m³ kaskāde.

Ūdens savākšanas kanāli aptver visu karjera teritoriju un karjeram paplašinoties tiek regulāri veidoti jauni kanāli vai pagarināti esošie.

Kanālos pašteses ceļā saplūst ūdens no karjera bortiem. Kanāli tiek veidoti ar mazu iedziļinājumu un slīpumu, tie padziļinās tuvojoties iebedrei. Tādējādi tiek nodrošināta pārsvarā lamināra ūdens plūsma, kas veicina suspendēto daļiņu sākotnēju sedimentāciju. Atkarībā no nepieciešamības, kanāli tiek attīrīti no tur uzkrātajām mālu un dolomīta miltu nogulsnēm.

Visi kanāli novada ūdeni uz atradnes centrālajā daļā izveidoto iebedri. Tajā notiek otrreizēja sedimentācija. Ūdens līmenis tiek uzturēts ar regulāru atsūkņēšanu. Sūkņi darbojas automātiskā režīmā.

Pa slēgtu cauruļvadu sistēmu ūdeni no iebedres pārsūkņē uz divu nosēdbaseinu kaskādi, kur notiek galīgā suspendēto vielu sedimentācija.

Šajā kaskādē ūdens pārvietojas pašteses ceļā. Nosēdbaseinos veidojas ūdensaugu sega, kas papildus veicina sedimentācijas procesus, kā arī daļēji papildus filtrācijas ceļā aptur smalkāko daļiņu kustību.

No otrā nosēdbaseina pašteses ceļā ūdens tiek novadīts Aiviekstes upē.

Saskaņā ar Atļaujas nosacījumiem, regulāri tiek kontrolēta novadāmo ūdeņu un Aiviekstes upes ūdens kvalitāte. Normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā par paliekošo piesārņojumu tiek maksāts dabas resursu nodoklis. Suspendēto vielu koncentrācija novadāmajā ūdenī nepārsniedz normatīvajos aktos noteiktās robežvērtības pie tam suspendētās vielas ir dolomīta milti ar bāzisku reakciju, kuri nelielos daudzumos atstāj pozitīvu ietekmi uz upes ekosistēmu.

Prognozētā gaisu piesārņojošo vielu emisija un izmaiņas gaisa kvalitātē

Gaisa piesārņojošo vielu emisijas aprēķināja un piesārņojuma izkliedi noteica, izmantojot matemātiskās modelēšanas metodi Latvijas Vides ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs, pēc darbības ierosinātāja pieprasījuma veicot darbu kā maksas pakalpojumu. Izniedzot pārskatu "Prognozētās gaisu piesārņojošo vielu emisijas un izmaiņas gaisa kvalitātē. Ietekmes uz vidi novērtējums derīgo izrakteņu (dolomīta) ieguves teritorijas paplašināšanai atradnē "Aiviekste-kreisais krasts" Krustpils novada Variešu pagastā."

LVĢMC savā pārskatā sniegusi informāciju par esošo piesārņojuma līmeni Paredzētās darbības un tai piegulošajās teritorijās, kā arī smilts materiāla transportēšanas teritorijās līdz autoceļam A5 veicot modelēšanu un sagatavojot izkliedes kartes šādām gaisu piesārņojošām vielām: oglekļa oksīds, slāpekļa oksīds, putekļu daļiņas PM₁₀ un PM_{2,5}, kā arī sēra dioksīds. Daļiņām PM₁₀ noteikta diennakts 36.augstākā vērtība, sēra dioksīdam – diennakts 4.augstākā vērtība, slāpekļa dioksīdam noteikta stundas 19.augstākā vērtība, sēra dioksīdam stundas 25.augstākā vērtība.

Vērtējot gaisu piesārņojošo vielu emisijas tiek izvērtēti 2 alternatīvie ieguves tehnoloģijas varianti kā arī dolomīta materiāla transportēšanas process

Piesārņojošo vielu izkliedes modelēšanas rezultātu novērtējums tiek veikts tām piesārņojošām vielām, kurām atbilstoši MK 2009. gada 3. novembra noteikumiem Nr. 1290 "Noteikumi par gaisa kvalitāti" ir noteikti mērķlielumi vai robežlielumi.

Secinājumi:

Izvērtējot aprēķinu un modelēšanas darbu rezultātus secināts, ka:

Pasākumi gaisa piesārņojošo vielu emisiju samazināšanai nav nepieciešami, jo derīgo izrakteņu ieguves teritorijā un tās apkārtnē pēc piesārņojošo vielu izkliedes modelēšanas rezultātiem robežlielumi cilvēka veselības aizsardzībai netiek pārsniegti. Nozīmīgākie emisiju avoti tuvākajā apkārtnē ir derīgo izrakteņu ieguve. Modelēšanas rezultātus salīdzinot ar gaisa kvalitātes normatīviem konstatēts, ka tie ir būtiski zemāki par kvalitātes normatīviem un ne karjera teritorijā, ne ārpus tā netuvojas robežvērtībām.

Trokšņa izplatības novērtējums dzīvojamajā zonā

Trokšņa mērījumus, trokšņa emisiju aprēķinus un izplatības modelēšanu saskaņā ar Pakalpojumu līgumu veica SIA Estonian, Latvian & Lithuanian Environment (ELLE), 6.pielikumā SIA ELLE sagatavotā atskaite "SIA „PĻAVIŅU DM” dolomīta atradnes izstrādes radītā vides trokšņa novērtējums".

Informācija skaņas jaudas līmeņa noteikšanai un aprēķināšanai iegūta, veicot mērījumus pie reprezentatīviem avotiem atradnes teritorijā 2019. gada 5. septembrī dolomīta ieguves un transportēšanas laikā. Trokšņa līmeņa mērījumi veikti:

- ekskavatoriem EKG-5, E-2503,
- urbšanas iekārtai 4SBŠ-200
- daudzrindu palēninātas ierosmes spridzināšanai

Autotransporta radītā trokšņa emisiju raksturošanai ražošanas teritorijā izmantoti publiski pieejami dati, Ekskavatora EO-4123 skaņas jauda tika aprēķināta atbilstoši 2002. gada 23. aprīļa MK noteikumu Nr. 163 „Noteikumi par trokšņa emisiju no iekārtām, kuras izmanto ārpus telpām” 2. pielikumā noteiktajām iekārtu trokšņa emisijas robežvērtībām.

Buldozeru Komatsu-65EX trokšņa emisijas noteikšanai izmantota ražotāja sniegtā tehniskā informācija. Informāciju par sijātāja radīto skaņas jaudu sniedza Pasūtītājs.

Ņemot vērā, ka spridzināšanas radītais troksnis raksturojams kā impulsīvs, tad atbilstoši 2014. gada 7. janvāra Ministru kabineta noteikumu Nr. 16. „Trokšņa novērtēšanas un pārvaldības kārtība” 1. pielikuma prasībām, piemērots trokšņa impulsivitātes labojums +5 dB (A) no faktiskā trokšņa līmeņa.

Aprēķini

Aprēķinu vajadzībām tika izvēlēti 3 ieguves bloki, kas atradīsies vistuvāk viensētām. Derīgā materiāla izstrāde 1 gada griezumā tiks veikta vienā blokā ar maksimāli plānoto tehnikas vienību skaitu un noslodzi, kas no trokšņa viedokļa raksturo nelabvēlīgāko situāciju dzīvojamās apbūves teritorijās.

Ņemot vērā, ka dolomīta ieguve un transportēšana var notikt ar mainīgu trokšņa avotu skaitu un darbības laiku gan dienas laikā, gan vakara un naktī, tad novērtējuma ietvaros tika aprēķināts trokšņa līmenis katram diennakts periodam.

Paredzētās darbības teritorijai tika apzinātas potenciālajā ietekmes zonā (~1km rādiusā) esošās apbūves teritorijas – viensētas un noteikti nelabvēlīgākie izstrādes bloki, kuros radītais troksnis visbūtiskāk var ietekmēt minēto viensētu teritoriju. Aprēķini veikti sliktākajam iespējamajam scenārijam, tai skaitā 2.alternatīvajā variantā plānoto dolomīta materiāla priekšapstrādi katrā no minētajiem blokiem.

SECINĀJUMI:

Valsts nozīmes derīgo izrakteņu atradnes „Aiviekste – kreisais krasts” paplašināmās teritorijas izstrādes procesā tiks iesaistīts ievērojams daudzums tehnikas, kas ietekmēs trokšņa līmeni atradnes tuvumā esošajās dzīvojamās apbūves teritorijās.

Pamatojoties uz veikto mērījumu un aprēķinu rezultātiem, tika konstatēts, ka augstākais trokšņa līmenis novērojams dienas un nakts periodā un nozīmīgākie trokšņa avoti, kas, ietekmē trokšņa līmeni pie tuvumā esošajām viensētām ir:

- ekskavatori EKG 5 un E-2503
- vecās paaudzes buldozers Komatsu-65EX
- urbšanas iekārta 4SBŠ-200
- lai arī spridzināšanas radītais momentānais troksnis ir visaugstākais, tomēr, ņemot vērā, īslaicīgo ietekmi, tas nav vērtējams kā nozīmīgākais avots

Lai arī visos 3 ieguves blokos kopējā radītā trokšņa avotu skaņas jauda (ņemot vērā avotu darbības laika korekciju), ir augstāka dienas laikā, tomēr skaņas izplatībai nelabvēlīgu meteoroloģisku apstākļu dēļ dienā, trokšņa izkliede lielākā platībā ir prognozējama nakts periodā, kad novērojami skaņas izplatībai labvēlīgi meteoroloģiskie apstākļi.

Saskaņā ar modelēšanas rezultātiem SIA „Pļaviņu DM” plānotās darbības radītais troksnis pie noteiktā tehnikas vienību skaita un noslodzes īstenojot 1. vai 2. alternatīvo variantu, nepārsniegs 2014. gada 7. janvāra MK noteikumos Nr. 16 (07.01.2014.) noteiktos vides trokšņa robežlielumus pie tuvumā izvietotajām viensētām.

Problemātiskāka situācija ar trokšņa līmeņa robežlielumu ievērošanu pie tuvumā esošajām viensētām ir nakts laikā, kas skaidrojams ar stingrāku trokšņa robežlielumu. Sagaidāms, ka pie viensētām „Andruškalns”, „Mūsmājas” un „Alnīši” trokšņa līmenis trokšņa rādītājam L_{nakts} var sasniegt 44 dB (A).

Ietekmes uz piegulošo teritoriju hidroģeoloģiskajiem apstākļiem novērtējums

Tā kā derīgais dolomītu slānis ir apūdeņots, lai veiktu racionālu dolomīta ieguvi, ir nepieciešams veikt pazemes ūdens līmeņa pazemināšanu un pazemes ūdeņu (karjera ūdeņu) atsūkņēšanu no karjera teritorijas.

Vidēji gadā tiek atsūkņēts līdz 3,0 milj. kubikmetru ūdens atkarībā no konkrētā gada nokrišņu daudzuma un hidroģeoloģiskajiem apstākļiem.

Pazemes ūdeņu atsūkņēšana un novadīšana pazemina pazemes ūdens līmeni izstrādes teritorijai piegulošajā teritorijā veidojot pazemes ūdens depresijas piltuvi. Saskaņā ar pazemes ūdens līmeņa monitoringa datiem, šobrīd depresijas piltuve ir stabilizējusies.

Ieguves teritorijas paplašināšanas potenciālo ietekmi uz piegulošo teritoriju hidroģeoloģiskajiem apstākļiem analizēja un novērtēja, izmantojot matemātiskās modelēšanas metodi - hidroģeologs, Dr. geol. Igors Levins (7.pielikums atskaite).

Ņemot vērā to, ka karjera dziļums nepalielinās un šobrīd depresijas piltuve ir stabilizējusies, tā nepaplašinās, pēdējo gadu karjera paplašināšanās rezultātā. Tāpat var prognozēt, ka depresijas piltuvi neietekmē plānotā karjera nebūtiska paplašināšana gar tā bortiem joslā starp licences laukuma robežu un zemes īpašuma robežu. Kas ņemts vērā detalizējot pašreizējo depresijas piltuvi.

Depresijas piltuve būtiski mainīsies un paplašināsies Daugavas ūdens horizontā, „rietumu” iecirkņa nosusināšanas laikā. Līmeņu pazeminājums svārsties no 16 m dziļākajās karjera vietās līdz 1 m 0,3-2,0 km attālumā no karjera (dažādos virzienos). Depresijas piltuve Daugavas ūdens horizontā ir neizometriska, jo tās izplatību uz ziemeļrietumiem ierobežo Aiviekstes upe. Līmeņa krišanās amplitūda pagulošajā Pļaviņu ūdens horizontā nepārsniegs 1,0 m karjera vidusdaļā un 0,4 m 2 km rādiusā ap karjeru.

Ietekmes būtiskuma novērtēšanai jāatceras, ka dabīgo sezonālo Daugavas horizonta ūdens līmeņa svārstību amplitūda ir ap 1,7 m.

Tuvākās nozīmīgās ūdensgūtnes (pazemes ūdeņu atradnes) ir Pļaviņās un Jēkabpilī – tālu ārpus prognozējamās depresijas piltuves ap karjeru, attiecīgi ūdensgūtnes un karjers neietekmēs viens otru. Dolomīta atradnes apkārtnē nav lielu ūdens ņemšanas vietu, kas ietekmētu pazemes ūdeņu stāvokli, bet tikai individuālie urbumi ar nenoīmīgiem un neuzskatītiem ūdens ieguves apjomiem.

Depresijas piltuves robežās ir 8 reģistrēti ūdens ieguves urbumi Daugavas, Salaspils un Pļaviņu svītu dolomītos. Dolomītu karjers neapdraud šo urbumu izmantošanu, izņemot, iespējams, urbumu DB Nr. 24450 (sk. 1. tabulu), taču būtiska ietekme uz ūdens resursiem tajā ir maz ticama.

Pēc dolomīta ieguves pabeigšanas karjeru appludinās, nolīdzinot malas un daļēji izlīdzinot atbērtnes. Atradnes teritorija applūdis, pēc karjera ūdeņu atsūkņēšanas pārtraukšanas. Izveidosies ūdenstilpe, ko var izmantot rekreācijai.

Pēc dolomīta ieguves pabeigšanas un karjera rekultivācijas dabiskais pazemes ūdeņu stāvoklis pilnīgi neatjaunosies. Pazemes ūdens līmeņa un plūsmas izmaiņas būs ievērojami mazākas, nekā karjera izstrādes laikā, bet paliekošas (pastāvīgas, neatgriezeniskas).

Kopumā, paliekošās pazemes ūdens līmeņu izmaiņas pēc karjera rekultivācijas ir būtiski mazākas par pagaidu izmaiņām dolomīta ieguves laikā, un nepārsniegs dabisko sezonālo

svārstību amplitūdu (1,7 m). Atbilstošo ietekmi uz pazemes ūdeņu stāvokli var uzskatīt par nebūtisku.

Karjera ietekme uz virszemes ūdeņiem

Karjerā atsūknētais ūdens tiek novadīts Aiviekstē. Pateicoties lielajam Aiviekstes caurplūdumam (vidēji ap 5 milj. m³/d) un attiecīgi lielai karjera ūdens atšķaidīšanas pakāpei, ietekme uz Aiviekstes upes hidroloģisko un hidroķīmisko režīmu būs nebūtiska. Atsūknējamo ūdeņu apjomi noteikti nepārsniegs 9,6 tūkst. m³/d, kas ir tikai 0,2% no Aiviekstes caurplūduma. Turklāt pazemes un virszemes ūdeņu ķīmiskais sastāvs atšķiras nenozīmīgi.

Depresijas piltuves robežās samazināsies pazemes ūdens noplūžu apjomi meliorācijas grāvjos un attiecīgi šo grāvju caurplūdumi.

Paredzētie pasākumi ietekmju uz vidi mazināšanai

Būtiskākās paredzētās darbības negatīvās ietekmes saistītas ar dolomīta atdalīšanas no iežu masīva, iekraušanas un izvešanas darbiem, 1.alternatīvajā variantā un papildu tam 2.alternatīvajā variantā ar dolomīta materiāla pirmapstrādi (drupināšanu un sijāšanu), Daugavas ūdens horizonta pjezometriskā līmeņa izmaiņas.

Izvērtējot visas iespējamās ietekmes, netika konstatētas ietekmes, kuras pārsniegtu normatīvajos aktos noteiktās robežvērtības. Tai pat laikā, derīgo izrakteņu ieguvī plānots veikt maksimāli samazinot iespējamās ietekmes uz vidi un cilvēku dzīves apstākļiem. Detalizēti risinājumi ietekmju novēršanai vai samazināšanai tiks izstrādāti ieguves tehniskajā projektā. Taču jau ietekmes uz vidi novērtējuma procesā ir apzināti nepieciešamie pasākumi ietekmju mazināšanai, kurus plānots īstenot.

Ietekmes novēršanas un samazināšanas pasākumi

Dolomīta karjera izstrādes laikā kā būtiskākais negatīvais faktors ir minams Daugavas ūdens horizonta pjezometriskā līmeņa izmaiņas. Tomēr no šī faktora izvairīties nav iespējams. Veicot vēsturiskās pieredzes un iegūto pētījumu analīzi, var uzskatīt, ka depresijas piltuve neatstās nopietnas negatīvas sekas uz apkārtnes ekosistēmām un ūdensapgādes iespējām tuvējās viensētās.

Gadījumā, ja karjera darbības rezultātā ūdens ieguve tuvākajās māsaimniecībās, kas atrodas potenciālajā ietekmes zonā, tiks traucēta salīdzinājumā ar esošo situāciju, darbības ierosinātājs veiks pasākumus, lai risinātu radušās problēmas. Lai konstatētu problēmas ar ūdensapgādi, darbības ierosinātājs pilnveidos esošo pazemes ūdens monitoringa sistēmu pēc pozitīva Atzinuma par IVN Ziņojumu saņemšanas, pilnveidojot un saskaņojot monitoringa programmu un atjaunojot licenci monitoringa veikšanai normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.

Lēmumi par iespējamu ūdens ieguves problēmu risināšanu tiks pieņemti pamatojoties uz monitoringa datu analīzi, gadījumos, kad ūdens līmeņa pazemināšanās konkrētā akā karjera ūdeņu atsūknēšanas laikā pārsniedz dabīgās gruntsūdens horizontā novērotās svārstības.

Otra būtiskākā negatīvā iespējamā ietekme iespējama uz Aiviekstes ūdens kvalitāti, ja tiek novadīts nepietiekami attīrīts karjera ūdens. Arī to iespējams pilnībā novērst, nodrošinot drošu ūdens attīrīšanu, pirms novadīšanas Aiviekstes upē. Tā kā esošā ūdens savākšanas, attīrīšanas un novadīšanas sistēma nodrošina prasībām atbilstošu karjera ūdeņu attīrīšanu no

suspendētajām vielām, esošā sistēma pilnveidojama atbilstoši karjera paplašināšanai un nodrošināma līdzšinējā attīrīšana.

Derīgo izrakteņu ieguve saistīta ar trokšņa traucējumu pieaugumu un izmešiem gaisā kā ieguves un tai piegulošajā teritorijā, kā arī ar autotransporta slodzi uz ceļiem, to radīto troksni un gaisa piesārņojumu. Tā kā paredzēts saglabāt līdzšinējo ieguves tehnoloģiju un tehniskos līdzekļus, kā arī ieguves apjomu, paredzētās darbības īstenošana nemaina pašreizējo stāvokli un nerada papildus ietekmes.

Kopumā tiek plānots veikt šādus inženiertehniskos un organizatoriskos pasākumus dolomīta atradnes izstrādes ietekmes uz vidi samazināšanai:

- Lai samazinātu ietekmi uz teritorijas hidroģeoloģiskajiem apstākļiem, tai skaitā Daugavas ūdens horizonta pjezometriskā līmeņa pazeminājumu, paredzēts:
 - Saglabāt esošo karjera ūdens savākšanas, attīrīšanas un novadīšanas sistēmu, to pilnveidojot;
 - Tehniskā projekta izstrādes gaitā tiks izvērtēta iespēja, uzsākot ieguvi paplašināšanas teritorijā atradnes dienvidrietumu daļā, daļēji norobežot ar nederīgā slāņa (māls, mergelis, dolomīta milti) materiāla valni karjera izstrādāto austrumu daļu un pārtraukt novadīt ūdeni no šīs daļas. Kas paaugstinās pjezometriskos līmeņus Daugavas ūdens horizontā un būtiski samazinās atsūkņējamā ūdens apjomu
 - Pilnveidojot pazemes ūdens monitoringa sistēmu, tiks veiktas pārrunas ar tuvējo viensētu ipašniekiem, par iespēju veikt monitoringa novērojumus viņiem piederošajās akās vai urbumos.
 - tiks ierīkots papildus pazemes ūdens novērojumu urbumu tīkls atbilstoši pazemes ūdens monitoringa programmai, kas tiks saskaņota ar Valsts vides dienesta Daugavpils reģionālo vides pārvaldi. Monitoringa programmai tiek izvirzīti šādi pamatnosacījumi:
 - Pazemes ūdens monitoringa programma izstrādājama un monitoringa novērojumi uzsākami pirms derīgo izrakteņu ieguves uzsākšanas paplašinātajās teritorijās.
 - Pazemes ūdens monitoringa programmai jāietver pazemes ūdens līmeņa izmaiņu novērojumi kā Daugavas, tā Kvartāra ūdens horizontā.
 - Pazemes ūdens monitoringa rezultāti izmantojami un atskaites par tiem iesniedzamas saskaņā ar normatīvajos aktos noteikto un Licences nosacījumiem.
- Lai mazinātu ietekmi uz Aiviekstes upes ūdens kvalitāti, paredzēts uzturēt esošo karjera ūdeņu attīrīšanas sistēmu;
 - Tehniskajā projektā veicams nosēdbaseinu tilpuma aprēķins, lai nodrošinātu palielinātā ūdens apjoma nostādināšanu. Nepieciešamības gadījumā izvērtējama nepieciešamība palielināt nosēdbaseinu tilpumu, tos paplašinot;
 - Periodiski veicama savākšanas kanālu, iebedres un nosēdbaseinu tīrīšana, ekskavējot vai izsūkņējot nosēdumus, kas novērš atsūkņēšanas un attīrīšanas procesā atkārtotu ūdeņu uzduļķošanu.
 - Tiek veikta regulāra (ikdienas) vizuāla novadāmā ūdens kvalitātes kontrole, un testēšana saskaņā ar Daugavpils RVP izsniegtās B atļaujas nosacījumiem;
 - Iebedrē sūknis ir ievietots maksimāli tālu no bedres dibena, lai ar sūkņa radīto plūsmu neuzduļķotu jau nosēdušās suspendētās daļiņas.
- Lai samazinātu izmešus gaisā:

- Daļēji tiek izmantota ar elektrodzinējiem darbināma karjera tehnika, šī prakse tiks turpināta arī paplašināmajā teritorijā;
- Ūdens savākšanas grāvji un kanāli un ūdens plūsma uz tiem nodrošina teritorijas mitrināšanu, nepieciešamības gadījumā tiks mitrināti visi ražošanas iecirkņi, jo, pārsniedzot 4% mitrumu, putēšana nenotiek. Nepieciešamības gadījumā tiks veikta autoceļu un citu darba zonu laistīšana.
- Tiks izmantota atbilstoša un labā darba kārtībā esoša karjera tehnika, minimizējot tās darbošanos tukšgaitā;
- Materiālu izvešanai tiks izmantotas vismaz 20m³ tilpuma automašīnas;
- Lai mazinātu spridzināšanas darbu iespējamās ietekmes un kļūdētu iedzīvotāju satraukumu un bažas par iespējamām spridzināšanas darbu negatīvajām ietekmēm:
 - Dolomīta slāņkopas irdināšanai spridzināšana pieļaujama tikai pēc spridzināšanas darbu atļaujas saņemšanas, ievērojot visus nepieciešamos drošības un piesardzības pasākumus;
 - Spridzināšanas darbiem tiks izmantota īslaicīgi palēninātās ierosmes spridzināšanas shēma, kas būtiski samazina trokšņu traucējumus un vibrācijas, jo sprādzieni urbumos notiek nevis vienlaicīgi, bet ar laika nobīdi, pakāpeniski. Tādējādi reāli troksni un vibrācijas izraisa sprādziens 1 – 5 urbumos, nevis visos urbumos vienlaicīgi;
 - Iedzīvotāji un pašvaldība tiks informēti par spridzināšanas darbu veikšanu saskaņā ar spēkā esošo likumdošanu un nosacījumiem.
- Lai mazinātu trokšņa traucējumus:
 - Ieguves un materiāla transporta darbi tiks veikti tikai darba dienās, maksimāli ievērojot darba laika intervālu no 7:00 – 19:00. intensīvās ieguves darba laikā 2.maiņā netiks veikti spridzināšanas vai urbšanas darbi;
 - Gar karjeru tiks saglabāta esošā mežu un krūmu josla, kā trokšņa slāpētāja.

Citi pasākumi:

- Ieguves teritorijas rekultivācijas gaitā tiks izveidota labiekārtota ūdenstilpe. Rekultivācijas projekts tiks izstrādāts un saskaņots saskaņā ar pastāvošo likumdošanu.
- Atradnes ieguves darbu veikšana un derīgā materiāla ieguves darbi tiks veikti saskaņā ar noteikumiem "Vienotie darba drošības noteikumi derīgo materiālu ieguvei atklātajos karjeros", kas ir spēkā Latvijas Republikas teritorijā.
- Ekskavatora un citas tehnikas darba drošības noteikumi ir doti to rūpnīcu izgatavotāju instrukcijās un, ekspluatējot šos agregātus un mašīnas, tie obligāti tiks ievēroti.
- Darbi objektā tiks veikti atbilstoši tehniskajā projektā paredzētajiem tehniskajiem risinājumiem, ievērojot darba drošības un veselības aizsardzības organizēšanas un darba vietu iekārtošanas prasības. Pārējo darbu veikšanā ir jāievēro to darbu veikšanas darba drošības noteikumi, kuri projektā nav paredzēti, bet darba gaitā var rasties.
- Pirms darbu uzsākšanas tiks saņemtas visas normatīvajos aktos noteiktās atļaujas, licences un saņemti nepieciešamie saskaņojumi.
- Darbu izpildē tiks ievērotas noteikumu „Drošības tehnika celtniecībā” prasības, mehānismu un iekārto apkopes, ekspluatācijas instrukcijas un noteikumi.
- Karjera tehnikas tehniskās apkopes un remontu darbi netiek veikta atradnes teritorijā.

Iespējamie ierobežojumi esošajās saimnieciskajās darbībās un zemes izmantošanā

Plānotā saimnieciskā darbība nerada nekādus jaunus ierobežojumus esošajā saimnieciskajā darbībā vai zemes izmantošanā. Tā kā atradnē "Aiviekste kreisais krasts" jau šobrīd notiek

dolomīta ieguve, tad nav sagaidāms, ka radīsies jebkādi jauni ierobežojumi esošajā saimnieciskajā darbībā un zemes izmantošanā.

Atradni no blakusesošām mājām nodala meža masīvi. Īpaši svarīgi ir to saglabāt joslā, kas šķir paredzētās darbības teritoriju no Andruškalnu viensētas.

Kā traucējumi un neērtības apkārtējiem iedzīvotājiem ir minamas arī autotransporta radītais gaisa piesārņojums un putekļi, kā arī troksnis transportēšanas maršrutam piegulošajās teritorijās, taču ņemot vērā to, ka tiek saglabāts līdzšinējais ieguves apjoms un transporta maršruts papildus neērtības nav prognozējamās.

Paredzētās darbības sociāli ekonomiskais novērtējums un sabiedrības attieksme

Krustpils novadā ir atrodami vairāku veidu derīgie izrakteņi, tostarp, dolomīts, kūdra, smiltis un smilts – grunts atradnes.

Katrs novads, izstrādājot savas teritorijas attīstības plānu, ņem vērā Teritorijas attīstības plānošanas likuma 2.pantā noteikto mērķi, t.i., izstrādājot teritorijas attīstības plānu, tas tiek izstrādāts tā, lai varētu paaugstināt dzīves vides kvalitāti, ilgtspējīgi, efektīvi un racionāli izmantot teritoriju un citus resursus, kā arī mērķtiecīgi un līdzsvaroti attīstīt ekonomiku.

Tas nozīmē, ka tās dabas bagātības, kas mums ir dotas, ir nepieciešams izmantot un arī tādā veidā līdzsvaroti attīstīt ekonomiku.

Dolomīts tiek izmantots dažādu būvmateriālu ražošanai, kā arī ceļu būvniecībā, apdares elementu ražošanai, kā arī dolomīta miltu un minerālvates ražošanai. Līdz ar to, izstrādājot atradni, būs pieejami būvmateriāli ceļu labošanai, kā arī citu būvmateriālu sagatavošanai.

Būtiskākie ekonomiskie ieguvumi ir saistīti ar to, ka, turpinot plānotajā teritorijā dolomīta ieguvu derīgo izrakteņu atradnē „Aiviekste kreisais krasts”, tiks nodrošināta Pļaviņu dolomīta apstrādes rūpnīcas darbība, saglabātas līdzšinējās darba vietas ar dolomīta ieguvu, transportu un pārstrādi strādājošiem, kas kopā sastāda vairākus simtus cilvēku. Pašvaldības budžetā turpinās ienākt dabas resursu nodokļu maksājumi par derīgo izrakteņu ieguvu un izmantošanu, tādējādi ceļot visa novada attīstību.

Turpinot atradnes izmantošanu, nākotnē šajā teritorijā tiks nodrošināta, kā līdz šim ceļu seguma uzlabošana, kā arī tā uzturēšana atbilstošā stāvoklī, nepieļaujot ceļu seguma kvalitātes pasliktināšanos.